Punerea sub sechestru a bunurilor pe durata unei anchete în țările UE

Romania

1 Care sunt diferitele tipuri de măsuri?

Măsurile asigurătorii sunt sechestrul asigurător și judiciar, precum și poprirea asigurătorie. Măsurile asigurătorii sunt măsuri procesuale de indisponibilizare și conservare dispuse de instanță asupra patrimoniului debitorului în scopul împiedicării părții adverse ca să distrugă/înstrăineze bunurile sau să își diminueze activul patrimonial.

Sechestrul asigurător constă în indisponibilizarea bunurilor urmăribile ale debitorului în scopul valorificării lor în momentul în care creditorul va obține un titlu executoriu. Codul de procedură civilă conține o serie de dispoziții speciale referitoare la procedura înființării sechestrului asigurător al navelor civile.

Sechestrul judiciar constă în indisponibilizarea bunurilor prin încredințarea pazei acestora unui administrator-sechestru.

Sechestrul judiciar poate fi înființat ori de câte ori există un proces asupra proprietății sau altui drept real principal, asupra posesiei unui bun ori asupra folosinței sau administrării unui bun proprietate comună, instanța de judecată putând să încuviințeze punerea sub sechestru judiciar a bunului.

Poprirea asigurătorie se poate înființa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană.

Poprirea executorie este forma executării silite indirecte prin care se valorifică sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale urmăribile.

Unele hotărâri ale primei instanțe sunt *executorii provizorii de drept* când au ca obiect stabilirea modului de exercitare a autorității părintești, dreptului de a avea legături personale cu minorul și locuinței minorului; plata salariilor, sumele cuvenite șomerilor; despăgubiri pentru accidente de muncă; rente, obligații de întreținere, alocație pentru copii și pensii; despăgubiri în caz de moarte sau vătămare a integrității corporale ori sănătății; reparații grabnice; punerea sau ridicarea sigiliului ori facerea inventarului; cereri privitoare la posesie; hotărârile pronunțate în temeiul recunoașterii de către pârât a pretențiilor reclamantului etc. Executarea acestor hotărârilor are caracter provizoriu.

Instanța poate încuviința executarea provizorie a hotărârilor privitoare la bunuri.

În cazul asigurării probelor, **oricine are interes să constate de urgență mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor bunuri ori să obțină recunoașterea unui înscris, a unui fapt sau a unui drept va putea cere, atât înainte, cât și în timpul procesului, administrarea acestor probe**.

Dacă titularul face dovada că drepturile sale de proprietate intelectuală fac obiectul unei acțiuni ilicite, actuale sau iminente și că această acțiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instanței judecătorești luarea unor măsuri provizorii (interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie; luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor).

În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanța judecătorească nu poate să dispună încetarea cu titlu provizoriu a acțiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă acțiunea nu este în mod evident justificată și dacă măsura luată de instanță nu apare ca fiind disproporționată în raport cu prejudiciile cauzate.

Instanța soluționează cererea potrivit dispozițiilor privitoare la ordonanța președințială. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea acțiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a dispus măsura provizorie se va fixa și termenul în care acțiunea de fond trebuie să fie introdusă, sub sancțiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părții adverse, instanța îl poate obliga pe reclamant să dea o cauțiune în cuantumul fixat de aceasta.

Măsurile luate anterior introducerii acțiunii în justiție pentru apărarea dreptului încălcat încetează de drept dacă reclamantul nu a sesizat instanța în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

Reclamantul este ținut să repare, la cererea părții interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă acțiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă ușoară, instanța, în raport cu circumstanțele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

2 Care sunt condițiile în care se pot dispune asemenea măsuri?

2.1 Procedura

Măsura sechestrului asigurator se încuviințează de instanță, iar executarea se aduce la îndeplinire de executor fără a fi necesară o autorizare sau altă formalitate în afară de înregistrare. În plus, sechestrul se aplică fără somație sau înștiințare prealabilă a debitorului.

Măsurile pot fi luate numai de instanța competentă să judece cauza în primă instanță (sechestrul judiciar, poprire asigurătorie) sau de cea care judecă în primă instanță ori de la locul unde se află bunul (sechestrul judiciar). Asistarea de către un avocat nu este obligatorie în aceste proceduri speciale. Aducerea la îndeplinire a hotărârilor privind sechestrul asigurător și poprirea asigurătorie se face prin executor judecătoresc. Administratorul-sechestru poate putea face toate actele de conservare și administrare, încasa orice venituri și sume datorate și plăti datorii cu caracter curent și cele constatate prin titlu executoriu. Costurile previzibile sunt doar cele privind taxele judiciare de timbru, care potrivit art. 11 alin. 1 lit. b) din ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ Nr. 80 din 26 iunie 2013 privind taxele judiciare de timbre sunt de 100 lei pentru cereri legate de măsurile asigurătorii, respectiv 1000 lei, pentru cererile de sechestru privind nave și aeronave. Creditorul poate fi obligat la plata unei cauțiuni în cuantumul fixat de instanță. Dacă creanța creditorului nu este constatată în scris, cuantumul cauțiunii este fixat de lege, la jumătate din valoarea reclamată.

Poprirea executorie se înființează la cererea creditorului de către un executor judecătoresc al cărui birou se află în circumscripția curții de apel unde își are domiciliul/sediul debitorul ori terțul poprit sau, în cazul conturilor bancare, de la domiciliul/sediul debitorului ori de la sediul principal/secundar al instituției de credit.

În cazul executării provizorii, cererea se va putea face în scris, precum și verbal în instanță până la închiderea dezbaterilor. Instanța poate încuviința executarea provizorie a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va considera că măsura este necesară în raport cu temeinicia vădită a dreptului ori cu starea de insolvabilitate a debitorului, precum și atunci când ar aprecia că neluarea de îndată a acestei măsuri este vădit prejudiciabilă pentru creditor. În aceste cazuri, instanța îl va putea obliga pe creditor la plata unei cauțiuni.

În cazul asigurării probelor, **cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripția căreia se află martorul sau obiectul constatării, iar, în timpul judecății, la instanța care judecă procesul în prima instanță. Partea va arăta în cerere probele, faptele pe care vrea să le dovedească și motivele care fac necesară asigurarea acestora sau acordul părții adverse**.

2.2 Principalele condiții

În cazul *sechestrului și popririi asigurătorii*, existența unui proces pendinte este necesară. În cazul sechestrului judiciar, măsura se poate lua și dacă nu există un proces pendinte. Creditorul care nu are titlu executoriu poate solicita înființarea unui sechestru asigurător sau popririi asigurătorii dacă dovedește că a intentat cerere de chemare în judecată.

În cazuri urgente, cererea de înființare a sechestrului asigurător asupra unei nave se poate face chiar și înaintea introducerii acțiunii de fond.

Instanța de judecată poate să încuviințeze punerea sub sechestru judiciar sau poprirea asigurătorie dacă această măsură este necesară pentru conservarea dreptului respectiv și există un proces asupra proprietății sau altui drept real principal, asupra posesiei unui bun ori asupra folosinței sau administrării unui bun proprietate comună.

Se va putea încuviința sechestrul judiciar, chiar fără să fie declanșat un proces pe fond asupra unui bun pe care debitorul îl oferă pentru liberarea sa; asupra unui bun cu privire la care cel interesat are motive temeinice să se teamă că va fi sustras/distrus/alterat de posesor; asupra unor bunuri mobile care alcătuiesc garanția creditorului, când acesta învederează insolvabilitatea debitorului său ori când are motive că debitorul se va sustrage de la urmărirea silită ori să se teamă de sustrageri sau deteriorări.

Instanța decide asupra cererii de sechestru asigurător/poprire asigurătorie de urgență, în camera de consiliu, fără citarea părților, prin încheiere executorie, fixând, după caz, cuantumul cauțiunii și termenul înăuntrul căruia urmează să fie depusă aceasta. Cererea de sechestru judiciar se judecă de urgență, cu citarea părților. În caz de admitere, instanța va putea să oblige pe reclamant la darea unei cauțiuni, iar, în cazul bunurilor imobile, se va proceda la înscrierea în cartea funciară.

Nu există o cerință referitoare la caracterul urgent al cererii însă, pentru creditor, există posibilitatea de a arăta că hotărârea nu va fi executată din cauza ridicării/risipirii bunurilor debitorului, în cazul sechestrului asigurător și a popririi asigurătorii, chiar dacă creanța nu este exigibilă.

Poprirea executorie se înființează fără somație, în baza încheierii de încuviințare a executării, prin adresă în care se va preciza și titlul executoriu, ce va fi comunicată celei de-a treia persoane, împreună cu încheierea de încuviințare a executării. Despre măsura luată va fi înștiințat și debitorul. În adresa de înființare a popririi i se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine terț poprit, interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile pe care i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit.

În cazul asigurării probelor, condiția **este pericolul ca proba să dispară ori să fie greu de administrat în viitor, În cazul în care partea adversă își dă acordul, cererea poate fi făcută, chiar dacă nu există urgență. Instanța va dispune citarea părților și va comunica părții adverse copie de pe cerere. Instanța va soluționa cererea în camera de consiliu, prin încheiere. În caz de pericol în întârziere, instanța va putea încuviința cererea și fără citarea părților.**

3 Care este obiectul şi natura măsurilor de acest fel?

3.1 Ce tipuri de bunuri pot face obiectul unor asemenea măsuri?

Pot face obiectul popririi asigurătorii conturile bancare, bunuri incorporale, titluri de valoare etc.

Pot face obiectul sechestrului asigurător bunurile mobile corporale, mijloace de transport înregistrate, imobilele etc.

Pot face obiectul sechestrului judiciar imobilele, bunurile mobile etc.

Pot face obiectul popririi executorii sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale.

3.2 Care sunt efectele măsurilor de acest fel?

În cazul sechestrului și popririi asigurătorii, valorificarea bunurilor sechestrate nu se va putea face decât după ce creditorul a obținut titlul executoriu.

Măsura sechestrului asigurător asupra navelor se aduce la îndeplinire prin imobilizarea navei de către căpitănia portului unde aceasta se află. În acest caz, căpitănia portului nu va elibera documentele necesare navigației și nu va admite plecarea navei din port sau radă.

Sancțiunea amenzii există doar dacă reclamantul obține cu rea – credință o măsură asigurătorie păgubitoare pentru pârât. Pârâtul/debitorul poate fi sancționat penal pentru nerespectarea hotărârilor judecătorești.

Dacă debitorul depune o garanție îndestulătoare, instanța va putea ridica, la cererea debitorului, sechestrul asigurător. Cererea de ridicare se soluționează în camera de consiliu, de urgență și cu citarea în termen scurt a părților, prin încheiere.

De asemenea, în cazul în care cererea principală, în temeiul căreia a fost încuviințată măsura asigurătorie, a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre definitivă ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la judecarea acesteia, debitorul poate cere ridicarea măsurii de către instanța care a încuviințat-o. Asupra cererii instanța se pronunță prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților.

În ceea ce privește poprirea executorie, din momentul comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele și bunurile poprite. De la indisponibilizare și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate. În cazul când creanța poprită este garantată cu ipotecă sau cu altă garanție reală, creditorul popritor va fi în drept să ceară ca poprirea să fie înscrisă în cartea funciară sau în alte registre de publicitate.

3.3 Care este valabilitatea măsurilor de acest fel?

În cazul sechestrului și popririi asigurătorii, prin hotărârea instanței pot fi fixate termene care nu vizează durata măsurii dispuse de instanță (un exemplu în aceste sens este termenul până la care creditorul trebuie să depună cauțiunea, sub sancțiunea ridicării sechestrului).

Măsura este valabilă până la judecarea cererii de ridicare a sechestrului dacă cererea a fost respinsă, perimată sau anulată, sau în caz de admitere a cererii până la executarea hotărârii ori până la darea unor garanții îndestulătoare de către debitor.

Apelul se judecă întotdeauna cu citarea părților.

În cazul popririi executorii, din momentul comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele și bunurile poprite. De la indisponibilizare și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel.

În termen de 5 zile de la comunicarea popririi sau de la scadența sumelor datorate în viitor, terțul poprit este obligat să consemneze suma de bani sau să indisponibilizeze bunurile mobile incorporale poprite. Executorul judecătoresc va proceda la eliberarea sau distribuirea sumei de bani consemnate.

Dacă terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin, creditorul urmăritor, debitorul sau executorul judecătoresc poate sesiza instanța de executare, în vederea validării popririi. Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța va da o hotărâre de validare a popririi, prin care îl va obliga pe terțul poprit să îi plătească creditorului suma datorată debitorului, iar, în caz contrar, va hotărî desființarea popririi. Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile incorporale care se aflau, la data înființării ei, în mâinile terțului poprit, instanța va hotărî vânzarea lor.

În cazul asigurării probelor, **probele asigurate vor fi cercetate de instanță, la judecarea procesului, sub raportul admisibilității și concludenței lor. Probele asigurate pot să fie folosite și de partea care nu a cerut administrarea lor. Cheltuielile făcute cu administrarea probelor vor fi ținute în seamă de instanța care judecă pricina în fond**.

4 Există o cale de atac împotriva măsurii dispuse?

În cazul sechestrului și popririi asigurătorii, încheierea este supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunțare sau comunicare, după cum judecata a avut loc cu sau fără citarea părților, la instanța ierarhic superioară. Dacă competența de primă instanță aparține curții de apel, calea de atac este recursul. Efectul acestor căi de atac este fie ridicarea, fie menținerea măsurii asigurătorii. Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului/popririi cel interesat va putea face contestație la executare.

În cazul popririi executorii, hotărârea dată cu privire la validarea popririi este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare. Hotărârea de validare rămasă definitivă are efectul unei cesiuni de creanţă şi constituie titlu executoriu împotriva terţului poprit, până la concurenţa sumelor pentru care s-a făcut validarea. După validarea popririi, terţul poprit va proceda la consemnarea sau plata, în limita sumei determinate expres în hotărârea de validare.

În cazul executării provizorii, dacă cererea a fost respinsă de prima instanţă, ea poate fi făcută din nou în apel. Suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în tot cursul judecăţii în apel. Până la soluţionarea cererii de suspendare, executarea va putea fi încuviinţată provizoriu, prin ordonanţă preşedinţială, chiar înainte de sosirea dosarului.

În cazul asigurării probelor, **încheierea de admitere a cererii de asigurare este executorie și nu este supusă niciunei căi de atac. Încheierea de respingere poate fi atacată separat numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor. Administrarea probei ce trebuie asigurată va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va fixa în acest scop. Administrarea probelor asigurate se constată printr-o încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.**

Ultima actualizare: 08/08/2022

Versiunea în limba naţională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea naţională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.